

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia muutettavaksi siten, että valtioneuvoston vuosittain hyväksymä valtakunnallinen suunnitelma korvattaisiin nelivuotiskausiksi hyväksyttävällä sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmalla ja vuosittain hyväksyttävällä erillisellä päätöksellä kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista. Lähtökohtana olisi, että sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma annettaisiin kunkin uuden hallituksen ensimmäisen talousarvioesityksen yhteydessä. Ohjelman toteutumista seurattaisiin kiinteästi, ja ohjelman linjauksia voitaisiin tarvittaessa tarkistaa. Valtionosu-

den määräytymisperusteet sekä perustamishankkeiden kiintiöt ja muut hankkeita koskevat määräykset vahvistettaisiin vuosittain voimavarapäätöksessä valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä. Voimavarapäätökseen sisällytettäisiin myös mahdolliset tavoite- ja toimintaohjelmaa tukevat ja valtion talousarvioon liittyvät toimenpiteet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista suunnitelmaa koskevien muutosehdotusten johdosta ehdotetaan tarkistettavaksi myös eräiden muiden lakien säännöksiä, joissa on viitattu valtakunnalliseen suunnitelmaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila ja sen arviointi	4
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	5
3. Esityksen vaikutukset	7
3.1. Taloudelliset vaikutukset	7
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	7
3.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	7
4. Asian valmistelu 7	
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Lakiehdotusten perustelut	8
1.1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta	8
1.2. Erikoissairaanhoidolaki	10
1.3. Tartuntatautilaki	10
1.4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista ..	10
1.5. Terveysturvalaki	10
1.6. Kemikaalilaki	11
1.7. Elintarvikelaki	11
1.8. Laki eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta	11
1.9. Eläinlääkintähuoltolaki	11
1.10. Tuoteturvallisuuslaki	11
1.11. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	11
1.12. Työterveyshuoltolaki	11
1.13. Kuntien valtionosuuslaki	11
2. Voimaantulo	11
LAKIEHDOTUKSET	12
1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta	12
2. Laki erikoissairaanhoidolain 10 §:n 5 momentin kumoamisesta	14
3. Laki tartuntatautilain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta	14
4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta	14
5. Laki terveysturvalain 58 §:n muuttamisesta	15
6. Laki kemikaalilain 61 §:n 2 momentin kumoamisesta	15

7. Laki elintarvikelain 46 §:n 2 momentin kumoamisesta	15
8. Laki eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain 54 §:n 2 momentin kumoamisesta	16
9. Laki eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentin kumoamisesta	16
10. Laki tuoteturvallisuuslain 21 §:n 2 momentin kumoamisesta	16
11. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta	17
12. Laki työterveyshuoltolain 2 §:n muuttamisesta	17
13. Laki kuntien valtiosuuslain 4 §:n muuttamisesta	18

LIITE

Rinnakkaistekstit

1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain muuttamisesta	19
2. Laki erikoissairaanhoidon lain 10 §:n 5 momentin kumoamisesta	23
3. Laki tartuntatautilain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta	23
4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta	24
5. Laki terveydensuojelulain 58 §:n muuttamisesta	25
6. Laki kemikaalilain 61 §:n 2 momentin kumoamisesta	25
7. Laki elintarvikelain 46 §:n 2 momentin kumoamisesta	26
8. Laki eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain 54 §:n 2 momentin kumoamisesta	27
9. Laki eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentin kumoamisesta	27
10. Laki tuoteturvallisuuslain 21 §:n 2 momentin kumoamisesta	28
11. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta	29
12. Laki työterveyshuoltolain 2 §:n muuttamisesta	29
13. Laki kuntien valtiosuuslain 4 §:n muuttamisesta	30

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja sen arviointi

Ensimmäiset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset suunnitelmat hyväksyttiin 1970-luvun alkupuolella. Aluksi suunnitelmat koskivat erillisiä sosiaali- ja terveydenhuollon lohkoja. Suunnitelmien avulla toimintojen järjestämistä ohjattiin usein yksityiskohtaisesti. 1970-luvun lopulla järjestelmiä kevennettiin, niihin liittyviä hallintotehtäviä hajautettiin ja suunnitelmien yksityiskohtaisuutta vähennettiin. Vuoden 1984 alusta koko sosiaalihuolto tuli valtionosuusuudistuksen voimaan tullessa osaksi suunnittelujärjestelmää ja vuodesta 1988 lukien on laadittu yhteinen lähes koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva valtakunnallinen suunnitelma. Valtakunnallisiin suunnitelmiin sisältyi edelleen suhteellisen runsaasti tavoitteita ja ohjeita, joiden välinen rajanveto oli eräissä suhteissa ongelmallinen. Ohjeiden sitovuus oli osittain tulkinnanvarainen. Tavoitteiden ja ohjeiden toteutumisen seuranta oli heikkoa.

Nykyisten säännösten perusteella valtakunnallinen suunnitelma on annettu vuoden 1993 valtionosuusuudistuksesta lukien. Tällöin valtakunnallisen suunnitelman sisältöä ja rakennetta uudistettiin huomattavasti. Erillisistä tavoitteista ja ohjeista luovuttiin ja suunnitelmassa pyrittiin esittämään sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisimmät linjaukset. Kuntiin kohdistuvaa sitovaa ohjausta vähennettiin tuntuvasti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 5 §:n nojalla valtioneuvoston on kalenterivuositain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä hyväksyttävä valtakunnallinen suunnitelma sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan neljän vuoden aikana. Lain 6 §:ssä säädetään suunnitelman sisällöstä. Suunnitelma sisältää ensinnäkin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja ohjeet. Toiseksi suunnitelma sisältää laissa olevan valtuutussäännöksen nojalla annettavat määräykset. Kolmanneksi suunnitelma sisältää eräitä sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden laskennassa käytettäviä lukuarvoja. Näitä ovat käyttökustannusten kokonaisuusmäärää koskeva arvio, kunnan valtionosuuden laskennassa käytettävät laskennalli-

set kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omarahoitussuosus asukasta kohden. Neljänneksi suunnitelma sisältää luettelon kokonaiskustannuksiltaan suurista perustamishankkeista, niiden valtionosuuteen oikeuttavat enimmäiskustannukset ja aloittamisvuoden sekä muiden perustamishankkeiden kustannusten enimmäismäärän. Viidenneksi suunnitelma sisältää voimavarojen jakamisen perusteet. Edellä mainitun lisäksi suunnitelma sisältää vielä eräitä perustamishankkeisiin liittyviä tietoja. Näitä ovat perustamishankkeen vähimmäiskustannusten markkamäärä, kokonaiskustannuksiltaan suurten perustamishankkeiden ja niiden perustamishankkeiden markkamääräinen raja sekä arvio perustamishankkeisiin suoritettava valtionosuudesta.

Edellä mainitun lain 7 §:n nojalla valtakunnallisen suunnitelman valmistelusta huolehtii asianomainen ministeriö, joka on valtioneuvoston ohjesäännön perusteella sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Valmistelun yhteydessä on kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä.

Valtakunnallisen suunnitelman sisältö voidaan jakaa kahteen pääosaan. Suunnitelma sisältää yhtäältä kunnille osoitettavat yleiset tavoitteet, ohjeet ja suositukset. Toisaalta suunnitelmassa on valtion talousarvioon liittyvät kuntien valtionosuuden laskennassa ja määräämisessä noudatettavat perusteet ja lukuarvot.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa pyrittiin aiemmin tarkastelemaan koko sosiaali- ja terveydenhuollon alaa yleisiä tavoitteita asetettaessa. Vuodesta 1996 lukien suunnitelman yleisen osan kirjoitustapaa muutettiin siten, että suunnitelmaan sisällytettiin ainoastaan muutamia erityisen tärkeitä ja ajankohtaisia sosiaali- ja terveydenhuollon painopistealueita. Suunnitelman valmistelun yhteydessä on laajalla lausuntokierroksella pyritty varmistumaan siitä, että valitut painopistealueet ovat perusteltuja.

Valtakunnallinen suunnitelma on liittynyt kiinteästi kuntien valtionosuusjärjestelmään, ja sitä on pidetty tärkeänä kunnallisten sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjauksena. Koska suunnitelmaan sisältyvät yleiset tavoitteet ja ohjeet eivät ole muodollisesti sitovia, on suunnitelman todellisesta vaikuttavuudesta kunnallisessa päätöksenteossa esi-

tetty vaihtelevia arvioita. Valtakunnallista suunnitelmaa on entistä korostuneemmin pidetty eräänä informaatio-ohjauksen muotona. Tässä suhteessa informaatio-ohjausta on syytä jatkaa, mutta ohjauksen käytännön toteuttamista on syytä arvioida nykyistä kokonaisvaltaisemmin. Tavoitteita on pyrittävä asettamaan nykyistä konkreettisemmin ja samalla tavoitteiden toteutumisen seurantaan varten on luotava kattava ja johdonmukainen järjestelmä.

Valtakunnallisen suunnitelman vuotuisen antamiseen on liittynyt eräitä ongelmia. Yleiset valtakunnallisella tasolla asetettavat sosiaali- ja terveystieteelliset tavoitteet ovat yleensä ajankohtaisia useamman vuoden ajan, ja tulosten seuranta vaatii aikaa. Tavoitteita ei voida yleensä vuosittain merkittävästi muuttaa. Tämä johtaa puolestaan siihen, että suunnitelman vuotuinen uudistaminen on vaikeaa.

Toinen suunnitelman uudistamistarpeeseen vaikuttava seikka on se, että informaatio-ohjauksen mahdollisuudet ja merkitys ovat viime vuosina selvästi muuttuneet. Peruspalvelujen arviointi on saanut uutta merkitystä. Kunnat ovat yhteistyössä Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen kanssa tehneet kuntakohtaisia palveluprofiileja. Myös valtakunnan tasolla on toteutettu sisäasiainministeriön johdolla kahteen otteeseen laajamittainen kuntien peruspalveluiden arviointikierros, jonka käytännön toteutuksesta ovat vastanneet lääninhallitukset. Sosiaali- ja terveystieteellisten tavoitteiden asettaminen ja niiden toteutumisen seuranta tulisi kytkeä kiinteämmin tähän työhön, jolloin tavoitteita voitaisiin konkretisoida ja asettaa nykyistä täsmällisemmin. Suunnitelman tavoiteosan vuotuisen uudelleen kirjoittamisen sijasta voimavaroja tulisi kohdentaa tavoitteiden toteutumisen tukemiseen ja seurantaan.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista suunnittelujärjestelmää siten, että valtioneuvosto hyväksyisi pidemmälle aikavälille nykyistä täsmällisemmin muotoillut sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistavoitteet. Nykyinen valtakunnallinen suunnitelma ehdotetaan jaettavaksi kahteen erilliseen osaan. Yleiset tavoitteet, tavoitteiden toteuttamiseksi tar-

peelliset toimenpiteet sekä suositukset ja ohjeet hyväksyttäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa, joka annettaisiin lähtökohtaisesti nelivuotiskausittain. Valtion talousarvioon suoraan liittyvät perusteet ja määräykset, esimerkiksi valtionosuuden laskennassa käytettävät arviot laskennallisista kustannuksista ja perustamishankkeita koskevat arvot, hyväksyttäisiin edelleen vuosittain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä erillisellä voimavaroapäätöksellä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman aikataulutus kytkettäisiin hallituksen toimikausiin siten, että ohjelma annettaisiin eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan hallituksen toimikauden alkupuolella. Käytännössä ohjelma voitaisiin hyväksyä esimerkiksi hallituksen ensimmäisen talousarvioesityksen yhteydessä siten, että se olisi voimassa seuraavan kalenterivuoden alusta alkavan nelivuotisjakson loppuun asti. Koska sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita tai toimintamuotoja voisi olla syytä tarkentaa hallituskauden aikana, voitaisiin ohjelmaa kuitenkin muuttaa tai täydentää tarpeen mukaan. Käytännössä muutostarpeen tulisi olla merkittävä, jotta ohjelman muuttamiseen erikseen olisi aihetta. Ohjelma voitaisiin uudistaa kokonaankin esimerkiksi mahdollisen hallituksen vaihdoksen yhteydessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa hyväksyttäisiin aiempaa täsmällisemmin tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja kunkin toimenpiteen toteutuksessa mukana olevat toimijat. Uudistuksena nykyiseen valtakunnalliseen suunnitelmaan hyväksyttäisiin ohjelmassa myös hallituksen toimenpiteet tavoitteiden tukemiseksi. Tavoitteita voitaisiin tukea esimerkiksi suuntaamalla voimavaroja ohjelman painopisteiden mukaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Ohjelmassa päätettäisiin alustavasti hallituksen toimenpiteiden aikataulusta ja toteutuksesta, mutta päätöksiä voitaisiin luontevasti tarkentaa vuosittain voimavaroapäätöksellä. Tällöin myös kuntien sitoutumista asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen voitaisiin parantaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa hyväksyttävien tavoitteiden tulisi mahdollisuuksien mukaan olla selkeitä, että niiden saavuttamista voitaisiin myöhemmin arvioida ja mitata. Kuntien so-

siaali- ja terveydenhuollon ohjaus painottuisi tämän myötä aiempaa selvemmin hyväksytyjen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan luoda mitään uutta erillistä seuranta-järjestelmää. Ohjelman toteutumista seurattaisiin järjestelmällisesti muun ohella lääninhallitusten toimesta toteutettavien peruspalvelujen arviointikierrosten yhteydessä sekä tarvittaessa erilliselvytyksin. Ohjelmassa määriteltäisiin tarkemmin arvioinnista vastaavat tahot ja aikataulutus.

Kunnat voisivat osaltaan seurata ohjelman tavoitteiden toteutumista esimerkiksi Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten tilastomateriaalin tai erillistoimeksiannon perusteella tehtävien selvitysten avulla. Ohjelman toteutumisesta raportoitaisiin eduskunnalle annettavassa sosiaali- ja terveystietomuksessa kahden vuoden välein. Ohjelman etenemisen kuvaus voitaisiin tarvittavilta osin sisällyttää hallitusohjelman seurantaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma vastaisi kattavuudeltaan pitkälle nykyistä valtakunnallista suunnitelmaa. Ohjelman ydin kattaisi ehkäisevän sosiaali- ja terveystietomuksen sekä sosiaali- ja terveyspalvelut. Sosiaaliturva jäisi lähtökohtaisesti ohjelman ulkopuolelle. Ohjelman periaatteellista alaa ehdotetaan kuitenkin eräiltä osin muutettavaksi verrattuna valtakunnalliseen suunnitelmaan. Ensinnäkin ympäristöterveydenhuollon eräitä säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ohjelmassa voitaisiin tarvittaessa asettaa myös ympäristöterveydenhuoltoon kohdistuvia tavoitteita. Toiseksi valtioneuvosto voisi ohjelmassa eräin edellytyksin asettaa myös sellaisia tavoitteita, jotka kohdistuisivat osittain muuhun kuin kunnalliseen palvelutoimintaan. Tällaiset tavoitteet voisivat koskea erityisesti yhteistyötä kuntien ja muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoitukseen osallistuvien tahojen sekä yksityisten palvelujen tuottajien kanssa. Edellytyksenä viimeksi mainitun kaltaisten tavoitteiden asettamiselle olisi se, että näiden tavoitteiden katsottaisiin parantavan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaista toteuttamista.

Toisaalta tavoite- ja toimintaohjelman sisältöä ehdotetaan periaatteessa supistettavaksi valtakunnalliseen suunnitelmaan verrattuna siten, ettei ohjelmassa voitaisi antaa erityisiä määräyksiä laissa olevien valtuutus-säännösten nojalla. Täsmäntyyppisten mää-

räysten käyttö on jäänyt erittäin vähäiseksi, ja niitä voitaisiin edelleen tarvittaessa antaa erikseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa keskityttäisiin kulloinkin tärkeimpiin valtakunnallisiin ja ajankohtaisiin tavoitteisiin, suosituksiin ja ohjeisiin. Toisaalta tavoitteena olisi muodostaa nykyistä konkreettisempia ja paremmin mitattavissa ja arvioitavissa olevia tavoitteita ja toimintatapoja kunnallisen palvelutoiminnan kehittämiseksi. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavia tavoitteita ja ohjeita kuntien kannalta nykyistä sitovampaan suuntaan. Myöskään uusia tilastotiedon antamiseen tai keräämiseen liittyviä velvoitteita ei asetettaisi. Olemassa olevan tilastotiedon ja muun, esimerkiksi alueellisiin erityisolosuhteisiin perustuvan arvioinnin avulla pyrittäisiin kuitenkin asettamaan nykyistä täsmällisempiä ja konkreettisempia tavoitteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ohella annettaisiin edelleen vuosittain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä valtionosuusjärjestelmään liittyen arvio laskennallisista kustannuksista, perustamishankkeita koskevat tiedot ja voimavarojen jakamista koskevat perusteet. Valtioneuvosto tekisi tältä osin erillisen kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroja koskevan päätöksen. Voimavarapäätöksessä esitettäisiin lisäksi tavoite- ja toimintaohjelman painopisteitä tukevat talousarvioesitykseen liittyvät toimenpiteet. Päätöksessä voitaisiin esittää myös tietoja esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksen jakautumisesta valtion, kuntien ja asiakkaiden kesken.

Tarkoituksena on, että nelivuotiskausiksi hyväksyttävä sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma ja vuosittain hyväksyttävä päätös voimavaroista muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Suunnittelujärjestelmässä hyväksyttäisiin erikseen pitkän aikavälin tavoitteet, jotka olisivat sopusoinnussa hallituksen muun ohjelman kanssa. Tavoitteiden tarkemmasta toteuttamisesta päättäminen kytkeytyisi osittain vuotuisten talousarvioesitysten yhteydessä tehtäviin ratkaisuihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman etenemisestä tiedotettaisiin nykyistä aktiivisemmin. Tarkoituksena on, että myös palvelujen käyttäjät voisivat mahdollisuuksien mukaan saada suoraa tietoa ja

että heillä olisi tilaisuus omien mielipiteiden-
sä ja kokemustensa esittämiseen.

Ehdotettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän muutoksiin liittyen on tarkistettava eräitä muitakin sosiaali- ja terveydenhuollon säännöksiä. Eräissä voimassa olevissa erityissäännöksissä on erikseen todettu, että toiminnan ohjaamiseksi voidaan antaa ohjeita valtakunnallisessa suunnitelmassa. Tällaisia säännöksiä ovat erikoissairaanhoidon lain 10 §:n 5 momentti, tartuntatautilain 8 §:n 2 momentti ja vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 10 §:n 2 momentti. Koska jo sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain nojalla toimintaan liittyviä ohjeita voitaisiin antaa sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa, voidaan mainitut erityissäännökset kumota.

Koska tarkoituksena on laajentaa sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman alaa myös ympäristöterveydenhuoltoon, on eräitä ympäristöterveydenhuollon säännöksiä vastaavasti tarkistettava. Lisäksi eräitä säännöksiä, joissa viitataan nykyiseen valtakunnalliseen suunnitelmaan, on teknisesti tarkistettava suunnitelma-asiakirjojen nimikkeiden muuttumisesta johtuen.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Valtakunnallisen suunnitelman muuttamisen yhteydessä ei muuteta miltään osin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden määräytymisperusteita eikä muutoksilla ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on sosiaali- ja terveyspalvelujen tavoitteenasettelua ja seuranta kehittämisellä edistää palvelujärjestelmän yleistä tehokkuutta.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Valtakunnallista suunnitelmaa koskevien säännösten muuttaminen merkitsisi ministeriötasolla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ohjauksen luonteen osittaista tarkistamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden konkreettisuutta lisättäisiin ja tavoitteiden toteutumisen seuranta tulisi aiempaa keskeisemmäksi. Lääninhallituksissa seuranta liittyisi luontevasti jo aiemmin toteutettuun peruspalvelujen arviointiin eikä tämä

merkitsisi olennaisia muutoksia. Kuntatason näkökulmasta muutokset merkitsisivät toteutuessaan informaatio-ohjauksen luonteen korostumista. Muutoksilla ei olisi olennaisia henkilöstövaikutuksia.

3.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Ehdotukset eivät sisällä muutoksia aineelliseen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön tai kuntien velvoitteisiin eikä myöskään valtionosuuden määräytymisperusteisiin. Valtakunnallista suunnitelmaa koskevien säännösten muutosehdotuksen tavoitteena on kuitenkin edellä mainituin tavoin tehostaa sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteenasettelua ja seuranta, joka pidemmällä aikavälillä edistäisi palvelujen tuottamista eri asiakasryhmille. Myös kansalaisten tiedonsaantia pyritään parantamaan.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista suunnitelmaa 1999—2002 koskeneen laajan lausuntokierroksen yhteydessä lausunnonantajilta tiedusteltiin näkemystä siitä, olisiko vuotuinen valtakunnallinen suunnitelma perusteltua muuttaa pidemmän aikavälin ohjelmaksi. Tässä yhteydessä useimmat asiaan kantaa ottaneet lausunnonantajat pitivät ehdotettua muutosta perusteltuna, vaikkakaan tässä yhteydessä ei esitetty yksityiskohtaista ehdotusta muutoksen toteuttamisesta.

Muutosehdotukset on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Esityksestä on pyydetty lausunnot niiltä ministeriöiltä, jotka käsittelevät valtionosuusasioita tai esitykseen sisältyvissä laeissa tarkoitettuja tehtäviä, lääninhallituksilta, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta, Kansaneläkelaitokselta, Raha-automaattiyhdistykseltä, Suomen Kuntaliitolta ja eräitä keskeisiltä järjestöiltä. Lausunnonantajista selvä enemmistö on suhtautunut esitykseen pääosin myönteisesti. Tällä kannalla ovat sisäasiainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, ympäristöministeriö, opetusministeriö, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Kansaneläkelaitos, Raha-automaattiyhdistys ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry. Sosiaali-

ja terveysturvan keskusliitto ry on pitänyt esityksen tavoitteita sinänsä oikean suuntaisina, mutta edellyttänyt asian lisävalmistelua. Valtiovarainministeriö on katsonut, että valtakunnallisen suunnitelman muuttaminen tulisi kytkeä vireillä olevaan muuhun valmistelutyöhön ja ettei esitystä tulisi viedä eteenpäin suunnitellussa aikataulussa. Suomen Kuntaliitto on suhtautunut esitykseen pääosin kielteisesti. Eräissä muissakin lausunnoissa on esitetty huomautuksia esityksen tai sen perustelujen yksityiskohtien osalta, ja lopullista esitystä on lausuntojen johdosta eräiltä osin tarkistettu.

Esitystä on käsitelty sosiaalipoliittisessa ministeriryhmässä 21 päivänä lokakuuta 1998.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Valtion ja kuntien väliseen tehtävien ja koon ja hallinnon kehittämiseen liittyy eräitä vireillä olevia kehittämishankkeita. Näitä ovat esimerkiksi valtioneuvoston 16.4.1998 hyväksymässä periaatepäätöksessä linjatut suunnitelmat kehysohjauksen kehittämiseksi sekä kuntien peruspalvelujen turvaamista selvittävässä neuvotteluryhmässä esillä olleet kysymykset, muun muassa perustamishankkeiden rahoitus. Jos näistä kehittämishankkeista aiheutuu muutostarpeita sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään, ei tämä esitys estä niiden toteuttamista.

YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta

5 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvosto hyväksyisi vuosittaisen valtakunnallisen suunnitelman sijasta nelivuotiskaudeksi kerrallaan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman. Ohjelma sisältäisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat yleiset valtakunnalliset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, suositukset ja ohjeet. Tässä suhteessa ohjelma vastaisi pitkälle voimassa olevan valtakunnallisen suunnitelman sitä osaa, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon yleiselle järjestämiselle asetettavia tavoitteita. Suositukset mainittaisiin kuitenkin erikseen, koska tarkoituksena on asettaa mahdollisimman konkreettisia tavoitteita palvelujärjestelmän kehittämiseksi. Ohjelma olisi edelleen suunnattu ensi sijassa kunnille eikä se sisältäisi kuntia sitovia määräyksiä.

Tavoite- ja toimintaohjelmassa voitaisiin asettaa myös sellaisia valtakunnallisia tavoitteita, jotka kohdistuisivat osittain muuhun

kuin kunnalliseen palvelutoimintaan, jos näiden tavoitteiden katsottaisiin parantavan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaista toteuttamista.

Pykälässä ei mainittaisi sitä, että tavoite- ja toimintaohjelma voisi sisältää erityisiä laissa olevan valtuutussäännöksen nojalla annettavia määräyksiä kuten voimassa oleva valtakunnallinen suunnitelma. Tällaisten määräysten antamiseen ei ole tarvetta. Valtakunnallisessa suunnitelmassakaan ei ole käytännössä annettu määräyksiä. Kuntien kannalta sitovaa norminantoa on yleensäkin pyritty vähentämään.

Lähtökohtana on, että uusi sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma annettaisiin kunkin hallituskauden alkupuolella, esimerkiksi ensimmäisen talousarvioesityksen antamisen yhteydessä seuraavien neljän kalenterivuoden ajaksi. Tarkoituksena on, että ensimmäinen ohjelma annettaisiin loppuvuoden 1999 aikana ja se koskisi vuosia 2000—2003. Asiasta säädettäisiin tarkemmin voimaantulosäännöksessä.

Eräissä tapauksissa tavoite- ja toimintaohjelmaa tulisi voida tarkistaa nelivuotiskauden aikana. Tarkistus voisi olla tarpeen esimerkiksi siinä tapauksessa, että ohjelman seurannan yhteydessä tai vuotuisen talousarvion

valmistelun yhteydessä syntyisi tarve ohjelman muuttamiseen tai tarkistamiseen. Tarvittaessa ohjelma voitaisiin muuttaa myös kokonaisuudessaan esimerkiksi hallituksen vaihdoksen yhteydessä.

Tavoite- ja toimintaohjelman toteutumista seurattaisiin kiinteästi. Ohjelman tavoitteet muodostaisivat perustan esimerkiksi lääninhallitusten suorittamalle peruspalvelujen arvioinnille. Tarvittaessa voitaisiin sopia myös erityisistä toimeksiannoista, joiden perusteella esimerkiksi Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus tai jokin muu asiantuntijataho selvittäisi ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi muuttuvaa sisältöä vastaavaksi.

6 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätös.* Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston vuosittain tekemästä sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksestä. Päätös vastaisi sisällöltään pitkälle nykytuotoisen valtakunnallisen suunnitelman sitä osaa, jossa määrätään valtion talousarvioesitykseen liittyvistä valtionosuuden määräytymisperusteista, perustamishankkeista ja voimavarojen jakamisen perusteista. Voimavarapäätös liittyisi selkeästi valtion talousarvioesitykseen, ja se annettaisiin talousarvioesityksen antamisen yhteydessä kuten nykyinen valtakunnallinen suunnitelma.

Voimavarapäätös sisältäisi ensinnäkin eräitä sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden laskennassa käytettäviä tietoja. Näitä olisivat valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaismäärää koskeva arvio, kunnan valtionosuuden laskennassa käytettävät laskennalliset kustannukset asukasta ja työntöntä kohden sekä kunnan omarahoitusosuus asukasta kohden.

Toiseksi voimavarapäätös sisältäisi eräitä perustamishankkeiden valtionosuutta koskevia tietoja kuten luettelon kokonaiskustannuksiltaan suurista hankkeista, niiden enimmäiskustannuksista ja aloittamisvuodesta sekä muiden perustamishankkeiden kustannusten enimmäismäärästä. Tältä osin päätös koskisi seuraavaa nelivuotiskautta samalla tavoin kuin nykyinen valtakunnallinen suunnitelma, jotta hankkeiden valmistelua ja keskinäistä kiireellisyysjärjestystä voitaisiin pitkäjänteisesti seurata ja arvioida. Nelivuotiskausia koskeva jaksotus ei siis tältä osin vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman jaksotusta.

Voimavarapäätöksessä vahvistettaisiin myös perustamishankkeen vähimmäiskustannusten markkamäärä, kokonaiskustannuksiltaan suurten hankkeiden ja muiden hankkeiden välinen raja sekä arvio perustamishankkeisiin suoritettavasta valtionosuudesta. Voimavarapäätös sisältäisi myös voimavarojen jakamisen perusteet. Näillä perusteilla voitaisiin tarkemmin säännellä esimerkiksi perustamishankkeiden toteuttamisessa noudatettavaa etusijajärjestystä.

Voimavarapäätöksessä esitettäisiin lisäksi sellaiset talousarvioesitykseen liittyvät toimenpiteet, joilla tuettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman painopisteitä. Voimavarapäätökseen voitaisiin sisällyttää myös informatiivisessa tarkoituksessa esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen valtakunnallisesti merkittäviä kehitysuuntia tai toiminnan rahoituksen jakautumista koskevia tietoja.

Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi muuttunutta sisältöä vastaavaksi.

7 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavarapäätöksen valmistelu.* Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja vuotuisen voimavarapäätöksen valmistelusta vastaisi asianomainen ministeriö, joka olisi valtioneuvoston ohjesäännön perusteella sosiaali- ja terveysministeriö. Tavoite- ja toimintaohjelman valmistelun yhteydessä olisi kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä. Tältä osin valmistelu vastaisi periaatteiltaan nykyistä valtakunnallisen suunnitelman valmistelua. Tavoite- ja toimintaohjelman laatimisen yhteydessä voitaisiin järjestää erityinen lausunnonantajien kuulemismenettely tai samantyyppinen lausuntomenettely kuin nykytuotoisen valtakunnallisen suunnitelman yhteydessä.

Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi muuttunutta sisältöä vastaavaksi.

8 §. *Voimavarojen alueellinen jakaminen ja 10 §. Valtionosuuden hyväksyminen ja tarkistaminen.* Ensin mainitun 8 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 10 §:n 1 momenttia ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi siitä syystä, että säännöksissä tarkoitettut tiedot saataisiin aiemman valtakunnallisen suunnitelman sijasta sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksestä.

21 §. *Perustamishanke.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että perustamishankkeen kustannuksia koskeva raja vahvistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon voimavara-

päätöksessä.

22 §. *Perustamishankkeiden hyväksyminen.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että suuret perustamishankkeet, niiden enimmäiskustannukset ja aloittamisvuosi sekä pienten hankkeiden kustannusten enimmäismäärä vahvistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksessä.

26 §. *Perustamishankkeiden valtionosuus.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi, koska hankkeiden kustannuksiin liittyvät rajat vahvistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksessä.

31 §. *Voimavarojen vahvistaminen.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi, koska voimavarojen jakamisen perusteet vahvistettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksessä.

Voimaantulosäännös. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan vuoden 1999 alusta. Lakiehdotuksen 5 §:ssä tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma ehdotetaan laadittavaksi ensimmäisen kerran vuonna 1999 siten, että se koskisi vuosia 2000—2003.

1.2. Erikoissairaanhoitolaki

10 §. Pykälän 5 momentin nojalla voidaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän saman pykälän 1 - 4 momentissa säädettyistä tehtävistä antaa tarkempia ohjeita sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa. Tällaisia ohjeita ei ole käytännössä erikseen annettu. Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman tai vuotuisen voimavarapäätöksen avulla voitaisiin toimintaa ohjata vastaavalla tavalla, joten tämällyypyiseen erityissääntöön ei ole tarvetta. Tästä syystä momentti ehdotetaan kumottavaksi.

1.3. Tartuntatautilaki

8 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi vastaavin perustein, jotka on esitetty kohdassa 1.2.

1.4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

10 §. *Yksityiskohtainen sääntely.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi vastaavin perustein, jotka on esitetty kohdassa 1.2.

1.5. Terveydensuojelulaki

58 §. *Valtionosuus kunnille.* Pykälässä säädetään, että kunnan terveydensuojelulain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia, jollei lailla toisin säädetä. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta terveydensuojelulain mukaiseen toimintaan. Viimeksi mainittujen kohtien perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen suunnitelma sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja ohjeet sekä laissa olevan valtuutussääntöksen nojalla annetut määräykset.

Vuoden 1993 alusta voimaan tulleen valtionosuusuudistuksen eräänä piirteenä oli, että lähinnä ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien tehtävien osalta ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa sääntöksiä valtakunnallisen suunnitelman tavoitteista, ohjeista ja määräyksistä. Tätä perusteltiin sillä, että ympäristöterveydenhuolto ei ole yksilöön kohdistuvaa terveydenhuollon palvelutoimintaa niin kuin terveydenhuolto yleensä, vaan se muodostuu pääasiassa hallinnollisista ja valvonnallisista tehtävistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista suunnitelmaa koskevien uudistusten yhteydessä on syytä arvioida uudelleen edellä mainitun rajauksen perusteita. Ensinnäkin ehdotettavassa sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa ei enää voitaisi antaa määräyksiä laissa olevan valtuutussääntöksen nojalla. Tämä vähentää osaltaan tarvetta siihen, että ympäristöterveydenhuollon laeissa suljetaan erikseen mahdollisuus määräysten antamiseen. Toisaalta ympäristöterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon säädösten eroja ei ole nykyisin syytä korostaa liiallisesti. Esimerkiksi valtakunnallisen suunnitelman yhteydessä on useissa lausunnoissa pidetty tärkeänä sitä, että myös ympäristöterveydenhuollon osalta voitaisiin asettaa yleisiä tavoitteita ja antaa tarkempia ohjeita. Näillä perusteilla momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta siitä, ettei sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelleta kyseisen lain mukaiseen toimintaan. Uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa voitaisiin siten tarvittaessa asettaa

tavoitteita, suosituksia ja ohjeita myös terveydensuojelulain mukaista toimintaa varten.

1.6. Kemikaalilaki

61 §. *Valtionosuus kunnille*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.7. Elintarvikelaki

46 §. *Valtionosuus kunnille*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.8. Laki eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta

54 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.9. Eläinlääkintähuoltolaki

15 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.10. Tuoteturvallisuuslaki

21 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.11. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

8 §. *Suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltaminen*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi samoilla perusteilla, jotka on mainittu kohdassa 1.5.

1.12. Työterveyshuoltolaki

2 §. *Työterveyshuollon toteuttaminen ja sisältö*. Pykälässä säädetään työterveyshuollon toteuttamisesta ja sisällöstä. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa viitataan muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliseen suunnitelmaan voimavarojen ohjaamisessa. Koska valtakunnallinen suunnitelma korvattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmalla, ehdotetaan momentin johdantokappaletta teknisesti tarkistettavaksi.

1.13. Kuntien valtionosuuslaki

4 §. *Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos*. Pykälän 1 momentin nojalla valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun muutos otetaan huomioon, jos se aiheutuu asianomaista valtionosuustehtävää koskevista laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtakunnallisesta suunnitelmasta taikka valtion talousarviosta. Momentissa mainitulla valtakunnallisella suunnitelmalla tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:ssä mainittua valtakunnallista suunnitelmaa. Koska valtakunnallista suunnitelmaa koskevia pykäläiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätös voisi vaikuttaa valtionosuustehtäviin, ehdotetaan momentissa oleva maininta valtakunnallisesta suunnitelmasta korvattavaksi maininnalla voimavarapäätöksestä.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1999.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 5—7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 21, 22 ja 26 § sekä 31 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi laissa 1150/1996 sekä 7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 31 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1150/1996, seuraavasti:

5 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma

Valtioneuvosto hyväksyy nelivuotiskaudeksi kerrallaan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman (*tavoite- ja toimintaohjelma*), joka sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, suositukset ja ohjeet. Tavoite- ja toimintaohjelmaan voi sisältyä myös osittain muuhun kuin kunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvia tavoitteita, jos ne ovat perusteltuja kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaista toteuttamista varten. Erityisestä syystä tavoite- ja toimintaohjelmaa voidaan muuttaa tai antaa kokonaan uusi tavoite- ja toimintaohjelma.

6 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätös

Valtioneuvosto päättää kalenterivuositain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista (*voimavarapäätös*). Voimavarapäätös sisältää:

1) sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käytökustannusten kokonaismäärää koskevan arvion, kunnan valtionosuuden laskennassa käytettävät laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omarahoitussuuden asukasta kohden;

2) nelivuotiskautta koskevan luettelon kokonaiskustannuksiltaan suurista perusta-

mishankkeista, niiden valtionosuuteen oikeuttavat enimmäiskustannukset ja aloittamisvuoden sekä muiden perustamishankkeiden kustannusten enimmäismäärän;

3) perustamishankkeen vähimmäiskustannusten markkamäärän sekä kokonaiskustannuksiltaan suurten perustamishankkeiden ja muiden perustamishankkeiden markkamääräisen rajan ja arvion perustamishankkeisiin suoritettavasta valtionosuudesta;

4) voimavarojen jakamisen perusteet; sekä
 5) valtion talousarvioesitykseen liittyvät tavoite- ja toimintaohjelmaa tukevat toimenpiteet.

Voimavarapäätöksen yhteydessä voidaan antaa sosiaali- ja terveystalouksia tai sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita ja niiden toteutumista koskevia tietoja.

7 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavarapäätöksen valmistelu

Tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavarapäätöksen valmistelusta huolehtii asianomainen ministeriö. Tavoite- ja toimintaohjelman valmistelun yhteydessä on kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä.

8 §

Voimavarojen alueellinen jakaminen

Asianomainen ministeriö jakaa voimavarapäätöksessä hyväksytyin hankkeiden kustannusten enimmäismäärän lääninhallituksille.

Jakaessaan hankkeiden kustannusten enim-

määsmäärät asianomaisen ministeriön sekä lääninhallitusten on noudatettava voimavara-päätöksessä hyväksytyt perusteita.

10 §

Valtionosuuden hyväksyminen ja tarkistaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaismäärää koskeva arvio, kunnan valtionosuuden laskennan perusteena olevat laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omarahotusosuus asukasta kohden hyväksytään voimavara-päätöksessä.

21 §

Perustamishanke

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai muun omaisuuden hankintaa taikka niitä vastaavaa toimenpidettä, jos toimenpiteen arvioidut kustannukset ovat vähintään voimavara-päätöksessä vahvistetun markkamäärän suuriset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Perustamishankkeena voidaan pitää myös sellaista 1 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioidut kustannukset ovat voimavara-päätöksessä vahvistettua markkamäärää pienemmät, jos hankkeen rahoitus muodostuisi kunnan tai kuntayhtymän jäsenkuntien asukasmäärän ja taloudellisen aseman vuoksi kunnalle tai kuntayhtymälle erityisen rasittavaksi.

22 §

Perustamishankkeiden hyväksyminen

Kokonaiskustannuksiltaan suuret perustamishankkeet (*suuri hanke*), niiden valtionosuuden perusteena olevat enimmäiskustan-

nukset sekä aloittamisvuosi hyväksytään voimavara-päätöksessä.

Muista perustamishankkeista (*pieni hanke*) hyväksytään voimavara-päätöksessä niiden kustannusten enimmäismäärä.

26 §

Perustamishankkeiden valtionosuus

Perustamishankkeisiin suoritetaan valtionosuutta enintään lääninhallituksen vahvistamiin kustannuksiin. Jos suuren hankkeen toteutuneet kustannukset alittavat voimavara-päätöksessä hyväksytyt ja lääninhallituksen vahvistamat kustannukset tai pienten hankkeiden yhteenlasketut kustannukset alittavat lääninhallituksen vahvistaman kustannusten enimmäismäärän, suoritetaan valtionosuus toteutuneisiin kustannuksiin. Valtionosuutta ei kuitenkaan suoriteta voimavara-päätöksessä hyväksytyyn markkamäärän alittaviin perustamishankkeisiin, ellei kysymyksessä ole 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu perustamishanke.

31 §

Voimavarojen vahvistaminen

Lääninhallituksen on annettava kunnalle ja kuntayhtymälle perustamishankkeiden vahvistamisen yhteydessä ennakkoratkaisu toimintavuotta seuraavana vuonna aloitettavista suurista hankkeista ja pienten hankkeiden kustannusten enimmäismäärästä. Ennakkoratkaisu sitoo lääninhallitusta sen vahvistaessa seuraavana vuonna aloitettavat hankkeet, jollei valtion talousarviosta tai voimavara-päätöksestä muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Lain 5 §:ssä tarkoitettu tavoite- ja toimintaohjelma hyväksytään ensimmäisen kerran vuosille 2000—2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**erikoissairaanhoitolain 10 §:n 5 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 10 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 748/1992.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

3.

Laki**tartuntatautilain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 25 päivänä heinä-kuuta 1986 annetun tartuntatautilain (583/1986) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 756/1992.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

4.

Laki**vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan huhtikuun 3 päivänä 1987 vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 743/1992.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

5.

Laki**terveydensuojelulain 58 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 58 § seuraavasti:

58 §
Valtionosuus kunnille

huollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (733/1992), jollei lailla toisin säädetä.

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveyden-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

6.

Laki**kemikaalilain 61 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
 Tällä lailla kumotaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 61 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 757/1992.

2 §
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

7.

Laki**elintarvikelain 46 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
 Tällä lailla kumotaan 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun elintarvikelain (361/1995) 46 §:n 2 momentti.

2 §
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

8.**Laki**

eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain 54 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain (1195/1996) 54 §:n 2 momentti.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

9.**Laki**

eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään.

1 §
Tällä lailla kumotaan 17 päivänä elokuuta 1990 annetun eläinlääkintähuoltolain (685/1990) 15 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 761/1992.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

10.**Laki**

tuoteturvallisuuslain 21 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun tuoteturvallisuuslain (914/1986) 21 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 762/1992.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

11.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 24 päivänä tammi-
kuuta 1986 kuntien ympäristönsuojelun hal-
linnosta annetun lain (64/1986) 8 §:n 2 mo-
mentti, sellaisena kuin se on laissa
763/1992.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.

12.

Laki**työterveyshuoltolain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun työterveyshuoltolain (743/1978) 2 §:n 1
momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 608/1991, seuraavasti:

2 §
Työterveyshuollon toteuttaminen ja sisältö

Työterveyshuoltoon kuuluu siten kuin val-
tioneuvoston päätöksellä eri toimialojen ja
työpaikkojen olosuhteet ja niistä johtuva
työterveyshuollon tarve huomioon ottaen,
mitä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitte-

lusta ja valtiosuudesta annetun lain 5 §:ssä
tarkoitettussa sosiaali- ja terveydenhuollon
tavoite- ja toimintaohjelmassa ja muutoin
käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa
tarkemmin määrätään:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.

13.

Laki**kuntien valtionosuuslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n
 1 momentti seuraavasti:

4 §

*Valtionosuustehtävien ja kustannustason
 muutos*

ta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen
 perustuvasta valtion viranomaisen määräyk-
 sestä tai sosiaali- ja terveydenhuollon voima-
 varapäätöksestä taikka valtion talousarviosta.

Valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun
 muutos otetaan huomioon, jos se aiheutuu
 asianomaista valtionosuustehtävää koskevas-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 1999.

Helsingissä 30 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Terttu Huttu-Juntunen*

1.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 5—7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 21, 22 ja 26 § sekä 31 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi laissa 1150/1996 sekä 7 §, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 31 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1150/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Valtakunnallinen suunnitelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma

Valtioneuvoston on kalenterivuositain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä hyväksyttävä valtakunnallinen suunnitelma sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan neljän vuoden aikana (*valtakunnallinen suunnitelma*).

Valtioneuvosto hyväksyy nelivuotiskaudeksi kerrallaan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman (**tavoite- ja toimintaohjelma**), joka sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, suositukset ja ohjeet. Tavoite- ja toimintaohjelmaan voi sisältyä myös osittain muuhun kuin kunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvia tavoitteita, jos ne ovat perusteltuja kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaista toteuttamista varten. Erityisestä syystä tavoite- ja toimintaohjelmaa voidaan muuttaa tai antaa kokonaan uusi tavoite- ja toimintaohjelma.

6 §

6 §

Valtakunnallisen suunnitelman sisältö

Sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätös

Valtakunnallisen suunnitelma sisältää:

Valtioneuvosto päättää kalenterivuositain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista (**voimavarapäätös**). Voimavarapäätös sisältää:

1) sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja ohjeet;

1) sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaisuutta koskevan arvion, kunnan valtionosuuden laskennassa käytettävät laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omahoitosisuuden asukasta kohden;

Voimassa oleva laki

2) laissa olevan valtuutuslainsäädännön nojalla annettavat määräykset;

3) sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaismäärää koskevan arvion, kunnan valtionosuuden laskennassa käytettävät laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omaraahoitusosuuden asukasta kohden;

4) (kumottu L:lla 20.12.1996/1159)

5) luettelon kokonaiskustannuksiltaan suurista perustamishankkeista, niiden valtionosuuteen oikeuttavat enimmäiskustannukset ja aloittamisvuoden sekä muiden perustamishankkeiden kustannusten enimmäismäärän; sekä

6) *voimavarojen jakamisen perusteet.*

Lisäksi suunnitelma sisältää perustamishankkeen vähimmäiskustannusten markkamäärän sekä kokonaiskustannuksiltaan suurten perustamishankkeiden ja muiden perustamishankkeiden markkamääräisen rajan ja arvion perustamishankkeisiin suoritettavasta valtionosuudesta.

7 §

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelu

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelusta huolehtii asianomainen ministeriö. Valmistelun yhteydessä on kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä.

8 §

Voimavarojen alueellinen jakaminen

Asianomainen ministeriö jakaa valtakunnallisessa suunnitelmassa hyväksytyin hankkeiden kustannusten enimmäismäärän lääninhallituksille.

Jakaessaan hankkeiden kustannusten enimmäismäärät asianomaisen ministeriön sekä

Ehdotus

2) nelivuotiskautta koskevan luettelon kokonaiskustannuksiltaan suurista perustamishankkeista, niiden valtionosuuteen oikeuttavat enimmäiskustannukset ja aloittamisvuoden sekä muiden perustamishankkeiden kustannusten enimmäismäärän;

3) perustamishankkeen vähimmäiskustannusten markkamäärän sekä kokonaiskustannuksiltaan suurten perustamishankkeiden ja muiden perustamishankkeiden markkamääräisen rajan ja arvion perustamishankkeisiin suoritettavasta valtionosuudesta;

4) voimavarojen jakamisen perusteet; sekä

5) valtion talousarvioesitykseen liittyvät tavoite- ja toimintaohjelmaa tukevat toimenpiteet.

Voimavarapäätöksen yhteydessä voidaan antaa sosiaali- ja terveyspalveluja tai sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita ja niiden toteutumista koskevia tietoja.

7 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavarapäätöksen valmistelu

Tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavarapäätöksen valmistelusta huolehtii asianomainen ministeriö. Tavoite- ja toimintaohjelman valmistelun yhteydessä on kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä.

8 §

Voimavarojen alueellinen jakaminen

Asianomainen ministeriö jakaa voimavarapäätöksessä hyväksytyin hankkeiden kustannusten enimmäismäärän lääninhallituksille.

Jakaessaan hankkeiden kustannusten enimmäismäärät asianomaisen ministeriön sekä

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

läänihallitusten on noudatettava valtakunnallisessa suunnitelmassa hyväksytyjä perusteita.

läänihallitusten on noudatettava *voimavara päätöksessä* hyväksytyjä perusteita.

10 §

10 §

*Valtionosuuden hyväksyminen ja tarkistaminen**Valtionosuuden hyväksyminen ja tarkistaminen*

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaismäärää koskeva arvio, kunnan valtionosuuden laskennan perusteena olevat laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omarahoitusosuus asukasta kohden hyväksytään *vuosittain* valtakunnallisessa suunnitelmassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden laskennan perusteena olevien käyttökustannusten kokonaismäärää koskeva arvio, kunnan valtionosuuden laskennan perusteena olevat laskennalliset kustannukset asukasta ja työtöntä kohden sekä kunnan omarahoitusosuus asukasta kohden hyväksytään *voimavara päätöksessä*.

21 §

21 §

*Perustamishanke**Perustamishanke*

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai muun omaisuuden hankintaa taikka niitä vastaavaa toimenpidettä, jos toimenpiteen arvioidut kustannukset ovat vähintään valtakunnallisessa suunnitelmassa vahvistetun markkamäärän suuruiset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai muun omaisuuden hankintaa taikka niitä vastaavaa toimenpidettä, jos toimenpiteen arvioidut kustannukset ovat vähintään *voimavara päätöksessä* vahvistetun markkamäärän suuruiset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Perustamishankkeena voidaan pitää myös sellaista 1 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioidut kustannukset ovat valtakunnallisessa suunnitelmassa vahvistettua markkamäärää pienemmät, jos hankkeen rahoitus muodostuisi kunnan tai kuntainliiton jäsenkuntien asukasmäärän ja taloudellisen aseman vuoksi kunnalle tai kuntainliitolle erityisen rasittavaksi.

Perustamishankkeena voidaan pitää myös sellaista 1 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioidut kustannukset ovat *voimavara päätöksessä* vahvistettua markkamäärää pienemmät, jos hankkeen rahoitus muodostuisi kunnan tai *kuntayhtymän* jäsenkuntien asukasmäärän ja taloudellisen aseman vuoksi kunnalle tai *kuntayhtymälle* erityisen rasittavaksi.

22 §

22 §

*Perustamishankkeiden hyväksyminen**Perustamishankkeiden hyväksyminen*

Kokonaiskustannuksiltaan suuret perustamishankkeet (*suuri hanke*), niiden valtionosuuden perusteena olevat enimmäiskustannukset sekä aloittamisvuosi hyväksytään valtakunnallisessa suunnitelmassa.

Muista perustamishankkeista (*pieni hanke*) hyväksytään valtakunnallisessa suunnitel-

Kokonaiskustannuksiltaan suuret perustamishankkeet (*suuri hanke*), niiden valtionosuuden perusteena olevat enimmäiskustannukset sekä aloittamisvuosi hyväksytään *voimavara päätöksessä*.

Muista perustamishankkeista (*pieni hanke*) hyväksytään *voimavara päätöksessä* niiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

massa niiden kustannusten enimmäismäärä.

kustannusten enimmäismäärä.

26 §

26 §

*Perustamishankkeiden valtionosuus**Perustamishankkeiden valtionosuus*

Perustamishankkeisiin suoritetaan valtionosuutta enintään lääninhallituksen vahvistamiin kustannuksiin. Jos suuren hankkeen toteutuneet kustannukset alittavat valtakunnallisessa suunnitelmassa hyväksytyt ja lääninhallituksen vahvistamat kustannukset tai pienten hankkeiden yhteenlasketut kustannukset alittavat lääninhallituksen vahvistaman kustannusten enimmäismäärän, suoritetaan valtionosuus toteutuneisiin kustannuksiin. Valtionosuutta ei kuitenkaan suoriteta valtakunnallisessa suunnitelmassa hyväksytyyn markkamäärän alittaviin perustamishankkeisiin, ellei kysymyksessä ole 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu perustamishanke.

Perustamishankkeisiin suoritetaan valtionosuutta enintään lääninhallituksen vahvistamiin kustannuksiin. Jos suuren hankkeen toteutuneet kustannukset alittavat *voimavara päätöksessä* hyväksytyt ja lääninhallituksen vahvistamat kustannukset tai pienten hankkeiden yhteenlasketut kustannukset alittavat lääninhallituksen vahvistaman kustannusten enimmäismäärän, suoritetaan valtionosuus toteutuneisiin kustannuksiin. Valtionosuutta ei kuitenkaan suoriteta *voimavarapäätöksessä* hyväksytyyn markkamäärän alittaviin perustamishankkeisiin, ellei kysymyksessä ole 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu perustamishanke.

31 §

Voimavarojen vahvistaminen

Lääninhallituksen on annettava kunnalle ja kuntayhtymälle perustamishankkeiden vahvistamisen yhteydessä ennakkoratkaisu toimintavuotta seuraavana vuonna aloitettavista suurista hankkeista ja pienten hankkeiden kustannusten enimmäismäärästä. Ennakkoratkaisu sitoo lääninhallitusta sen vahvistassa seuraavana vuonna aloitettavat hankkeet, jollei valtion talousarviosta tai valtakunnallisesta suunnitelmasta muuta johdu.

Lääninhallituksen on annettava kunnalle ja kuntayhtymälle perustamishankkeiden vahvistamisen yhteydessä ennakkoratkaisu toimintavuotta seuraavana vuonna aloitettavista suurista hankkeista ja pienten hankkeiden kustannusten enimmäismäärästä. Ennakkoratkaisu sitoo lääninhallitusta sen vahvistassa seuraavana vuonna aloitettavat hankkeet, jollei valtion talousarviosta tai *voimavara päätöksestä* muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Lain 5 §:ssä tarkoitettu tavoite- ja toimintaohjelma hyväksytään ensimmäisen kerran vuosille 2000—2003.

Ennen tämän lain voimaantulua voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**erikoissairaanhoitolain 10 §:n 5 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

Sairaanhoitopiirin kuntainliiton 1—4 momentissa säädetyistä tehtävistä annetaan tarkempia ohjeita sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettussa valtakunnallisessa suunnitelmassa.

(kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 10 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 748/1992.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

3.

Laki**tartuntatautilain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

Tartuntatautiin vastustamistyötä järjestettäessä noudatetaan lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettussa valtakunnallisessa suunnitelmassa annettuja ohjeita.

(kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun tartuntatautilain (583/1986) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 756/1992.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

4.

Laki**vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun
lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

Yksityiskohtainen sääntely

---

*Tämän lain mukaisia palveluja ja tukitoi-
mia järjestettäessä noudatetaan lisäksi sosi-
aali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja
valtionosuudesta annetun lain 5 §:ssä tarkoi-
tetussa valtakunnallisessa suunnitelmassa
annettuja ohjeita.*

(kumotaan)

1 §

*Tällä lailla kumotaan huhtikuun 3 päivänä
1987 vammaisuuden perusteella järjestettä-
vistä palveluista ja tukitoimista annetun lain
(380/1987) 10 §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 743/1992.*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

5.

Laki**terveysuojelulain 58 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveysuojelulain (763/1994) 58 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

58 §

58 §

*Valtionosuus kunnille**Valtionosuus kunnille*

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (733/1992), jollei lailla toisin säädetä. *Mainitun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tämän lain mukaiseen toimintaan.*

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (733/1992), jollei lailla toisin säädetä.

_____

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

_____

6.

Laki**kemikaalilain 61 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

61 §

Valtionosuus kunnille

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen toimintaan.

(kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 61 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 757/1992.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

7.

Laki

elintarvikelain 46 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

46 §

Valtionosuus kunnille

---

*Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelus-
ta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1
momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän
lain mukaiseen toimintaan.*

(kumotaan)

1 §

*Tällä lailla kumotaan 17 päivänä maalis-
kuuta 1995 annetun elintarvikelain
(361/1995) 46 §:n 2 momentti.*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

8.

Laki

eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain 54 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

54 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen toimintaan.

(kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain (1195/1996) 54 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

9.

Laki

eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen toimintaan.

(kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 17 päivänä elokuuta 1990 annetun eläinlääkintähuoltolain (685/1990) 15 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 761/1992.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

10.**Laki****tuoteturvallisuuslain 21 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

21 §

---

*Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelus-
ta ja valtiosuudesta annetun lain 6 §:n 1
momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän
lain mukaiseen toimintaan.*

(kumotaan)

1 §

*Tällä lailla kumotaan 12 päivänä joulukuuta
1986 annetun tuoteturvallisuuslain
(914/1986) 21 §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 762/1992.*

2 §

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.*

11.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Suunnittelu- ja valtiosuuslain soveltaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuusudesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen toimintaan.

 (kumotaan)

1 §

Tällä lailla kumotaan 24 päivänä tammi-kuuta 1986 kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 763/1992.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

12.

Laki**työterveyshuoltolain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun työterveyshuoltolain (743/1978) 2 §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 608/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Työterveyshuollon toteuttaminen ja sisältö

Työterveyshuollon toteuttaminen ja sisältö

Työterveyshuoltoon kuuluu siten kuin valtioneuvoston päätöksellä eri toimialojen ja työpaikkojen olosuhteet ja niistä johtuva työterveyshuollon tarve huomioon ottaen,

Työterveyshuoltoon kuuluu siten kuin valtioneuvoston päätöksellä eri toimialojen ja työpaikkojen olosuhteet ja niistä johtuva työterveyshuollon tarve huomioon ottaen,

Voimassa oleva laki

mitä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitelusta ja valtionosuudesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetussa valtakunnallisessa suunnitelmassa ja muutoin käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa tarkemmin määrätään:

Ehdotus

mitä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitetussa *sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa* ja muutoin käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa tarkemmin määrätään:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

13.**Laki****kuntien valtionosuuslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos

Valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun muutos otetaan huomioon, jos se aiheutuu asianomaista valtionosuustehtävää koskevista laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtakunnallisesta suunnitelmasta taikka valtion talousarviosta.

Ehdotus

4 §

Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos

Valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun muutos otetaan huomioon, jos se aiheutuu asianomaista valtionosuustehtävää koskevista laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai *sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarapäätöksestä* taikka valtion talousarviosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.